

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 4. jūnijā
(OR. en)

9486/21

ENV 398
AGRI 258
FIN 424
PESTICIDE 21
PHYTOSAN 22
RECH 293
EDUC 223
JEUN 58
CONSOM 130
FORETS 33
RELEX 516

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2021. gada 28. maijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2021) 261 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Progress ES Apputeksnētāju iniciatīvas īstenošanā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2021) 261 *final*.

Pielikumā: COM(2021) 261 *final*

Briselē, 27.5.2021.
COM(2021) 261 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Progress ES Apputeksnētāju iniciatīvas īstenošanā

1. IEVADS: ES APPUTEKSNĒTĀJU INICIATĪVA

Pēdējās desmitgadēs Eiropas savvaļas apputeksnētājkukaiņu, piemēram, bišu, tauriņu, ziedmušu un naktstauriņu, sastopamība un daudzveidība Eiropā ir krasi samazinājusies. Daudzas sugas turklāt ir uz izmiršanas robežas. Saskaņā ar Eiropas Sarkano grāmatu¹ aptuveni katras trešās bišu un tauriņu sugas populācija sarūk, savukārt aptuveni katrai desmitajai draud izmiršana.

Savvaļas apputeksnētāju iznīkšana rada nopietnu iemeslu bažām. Tas ir tāpēc, ka aptuveni 80 % kultūraugu un ziedošo savvaļas augu sugu ES ir vismaz daļēji atkarīgas no apputeksnēšanas ar dzīvnieku starpniecību. Bez apputeksnētājiem daudzas augu sugas pamazām iznīktu un galu galā izzustu. Tas apdraudētu dabas izdzīvošanu, cilvēku labbūtību un ekonomiku. Aptuveni 3,7 miljardi EUR no ES ikgadējās lauksaimniecības izlaides vērtības ir tieši atkarīgi apputeksnētājkukaiņiem². Tomēr pieejamajās aplēsēs nav ņemta vērā nedz savvaļas augu apputeksnēšana ar dzīvnieku starpniecību, nedz arī apputeksnētāju devums uztura nodrošinājumā un cilvēka veselībā.

2018. gada jūnijā Komisija pieņēma ES Apputeksnētāju iniciatīvu³ (“iniciatīva”). Šī iniciatīva ir pirmais ES satvars savvaļas apputeksnētāju⁴ iznīkšanas novēršanai. To ir stingri atbalstījušas visas ieinteresēto personu grupas⁵.

Iniciatīvā tika noteikti ilgtermiņa mērķi 2030. gadam nolūkā iegūt reāli izmantojamas zināšanas par problēmu, novērst galvenos zināmos problēmas cēloņus, veicināt ieinteresēto personu sadarbību un iesaistīt sabiedrību kopumā. Lai Eiropas Savienību virzītu uz pareizā ceļa, iniciatīvā tika izklāstītas 10 darbības un 31 apakšdarbība, kas jāīsteno īstermiņā un vidējā termiņā.

Ar minētajām darbībām tika atbalstīta integrēta pieeja minētās problēmas risināšanai un rezultatīvāka pastāvošo rīku un rīcībpolitiku izmantošana. Tas bija galvenokārt vērsts uz apputeksnētāju aizsardzības mērķu labāku integrēšanu dažādās ES nozariskajās rīcībpolitikās, arī vides un veselības rīcībpolitikās (konkrētāk, Putnu direktīvā, Dzīvotņu direktīvā un ES tiesību aktos par pesticīdiem), kopējā lauksaimniecības politikā (KLP), kohēzijas politikā un pētniecības un inovācijas rīcībpolitikā.

Gan Eiropas Parlaments⁶, gan Padome⁷ atzinīgi novērtēja iniciatīvu, uzsvēra apputeksnētāju nozīmi un aicināja veikt iedarbīgus pasākumus, lai cīnītos pret to iznīkšanu. 2020. gada 9. jūlijā Eiropas Revīzijas palāta publicēja īpašu ziņojumu⁸ par ES darbībām savvaļas apputeksnētāju aizsardzības jomā (“ERP ziņojums”). ERP ziņojumā tika norādīts uz trūkumiem svarīgās ES rīcībpolitikās, kas pievēršas galvenajiem savvaļas apputeksnētāju apdraudējumiem, un Komisijai tika ieteikts izvērtēt nepieciešamību iekļaut īpašus pasākumus, kas novērstu apdraudējumus, kuri

¹ <https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>.

² Eiropas Savienība, Eiropas Vides aģentūra (2021), *Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA)* (“Ekosistēmu un to pakalpojumu uzskaitē Eiropas Savienībā (INCA)”), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga (sagatavošanā).

³ COM(2018) 395 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52018DC0395>.

⁴ Eiropā apputeksnētāji ir galvenokārt kukaiņi, tostarp savvaļas bites, ziedmušas, tauriņi un naktstauriņi.

⁵ https://www.acceptance.ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_summary_public_consultation.pdf.

⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0104_LV.html.

⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12948-2018-INIT/lv/pdf>.

⁸ Īpašais ziņojums 15/2020, <https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=54200>.

pašlaik iniciatīvā nav ņemti vērā. ERP ziņojumā arī norādīts, ka savvaļas apputeksnētāju aizsardzībai paredzētās darbības labāk jāintegrē ES rīcībpolitikās, kas pievēršas biodaudzveidības saglabāšanai un lauksaimniecībai un jāuzlabo savvaļas apputeksnētāju aizsardzība pesticīdu riska novērtēšanas procesā. Padomes 2020. gada 17. decembra secinājumos⁹ ERP ieteikumi tika novērtēti atzinīgi un tika atzīts, ka ES rīcības satvars attiecībā uz apputeksnētājiem ir steidzami jāstiprina.

2020. gada 20. maijā Komisija pieņēma ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam¹⁰ un stratēģiju “No lauka līdz galdam”¹¹, kuras abas ir pamatiniciatīvas saskaņā ar Eiropas zaļo kursu. Ar šīm stratēģijām tiks veicināti pasākumi apputeksnētāju iznīkšanas novēršanai, jo ar tām noteiktas apņemšanās un mērķrādītāji attiecībā uz dabas aizsardzību un ES dabas atjaunošanas plānu. Kopā ar jauno ES Klimatadaptācijas stratēģiju¹² un pastiprinātām iecerēm gan attiecībā uz klimatneitralitāti, gan nulles piesārņojumu šīs stratēģijas palīdzēs novērst tādas galvenos apdraudējumus savvaļas apputeksnētājiem kā zemes izmantojuma maiņa, intensīvās lauksaimniecības prakse un pesticīdu izmantojums, vides piesārņojums, invazīvās svešzemju sugas (ISS) un klimata pārmaiņas.

Šajā ziņojumā tiek novērtēts visu iniciatīvas darbību īstenošanas progress. Tā pamatā ir daudzi avoti, arī rīcībpolitiku izvērtējumu rezultāti, ES ziņojumi un publikācijas, kā arī īpaši pētījumi. Tajā ir ņemtas vērā arī atsauksmes, kas saņemtas no tādām iestādēm kā Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Revīzijas palāta.

2. 10 DARBĪBAS: KOPSAVILKUMS PAR PROGRESU

2.1. 1. darbība: atbalstīt monitoringu un novērtēšanu

Pašreizējās zināšanas nepārprotami liecina par apputeksnētāju skaita satraucošu samazināšanos, un šajā sakarā ir vajadzīga stingra rīcība. Tomēr joprojām trūkst būtisku datu un informācijas par apputeksnētāju stāvokli, to iznīkšanas cēloņiem un tās radītajām sekām dabai un cilvēku labbūtībai.

2019. gada jūnijā Komisija pilnvaroja apputeksnētāju ekspertu grupu izstrādāt priekšlikumu ES apputeksnētāju klātienes monitoringa shēmai, kas sniegtu precīzu informāciju par apputeksnētāju populāciju stāvokli un ar to saistītajām tendencēm dalībvalstīs (1.A darbība). Lai nodrošinātu dalībvalstu iesaistīšanos un savlaicīgu ieguldījumu šajā procesā, Komisija apspriedās ar valstu vides un lauksaimniecības iestādēm, cita starpā rīkojot īpašus darbseminārus. 2021. gada janvārī publicētajā ekspertu priekšlikumā¹³ ir sniegta visaptveroša monitoringa shēmas metodika un rīcībpolitikas indikatoru kopums. Nākamajā posmā Komisija ar dalībvalstīm cieši sadarbosies priekšlikuma pilnveidē un operacionalizēšanā un spēju veidošanā shēmas reālai īstenošanai.

Datiem, kas tiks iegūti topošās ES apputeksnētāju monitoringa shēmas ietvaros, būs izšķiroša nozīme i) rezultatīvu aizsardzības darbību izstrādē un īstenošanā; ii) minēto darbību veikšanai noteikto prioritāro teritoriju kartēšanā un iii) šo darbību ietekmes novērtēšanā. Šie dati būs arī

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14168-2020-INIT/lv/pdf>.

¹⁰ COM(2020) 380 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380>.

¹¹ COM(2020) 381 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>.

¹² COM(2021) 82 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

¹³ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122225>.

Eiropas Sarkanās grāmatas pamatā un ļaus ilgtermiņā precīzi novērtēt apputeksnētāju sugu aizsardzības statusu. 2018. gada decembrī Komisija sāka izstrādāt Eiropas Ziedmušu sarkano grāmatu¹⁴ (1.B darbība), kuru paredzēts pabeigt 2022. gada jūnijā. 2021. gada aprīlī Komisija sāka izstrādāt Eiropas Naktstauriņu sarkano grāmatu¹⁵.

Apputeksnētāju aizsardzībai īpaši svarīgas ir aizsargājamās teritorijas. 2020. gada jūnijā Eiropas Vides aģentūra un tās Eiropas Bioloģiskās daudzveidības tematiskais centrs publicēja ziņojumu, kurā tika novērtēta Dzīvotņu direktīvas I pielikumā norādīto dzīvotņu veidu nozīme apputeksnētājiem¹⁶. Tas ļāva novērtēt aizsargājamo apputeksnētāju dzīvotņu aizsardzības statusu, balstoties uz dalībvalstu sniegtajiem ziņojumiem¹⁷ (1.C darbība). Jaunākais EVA ziņojums par dabas stāvokli liecina, ka apputeksnētāju stāvoklis rada nopietnas bažas^{18,19}.

Komisija strādājusi arī pie tā, lai novērstu nepilnības datus un informācijā par apputeksnētāju sugu noslogojumiem, proti, dzīvotņu degradāciju un pesticīdu izmantošanu. Komisija pašlaik izmēģina klātienes monitoringa shēmu attiecībā uz biodaudzveidību lauksaimniecības ainavās²⁰ un 2022. gada LUCAS²¹ apsekojuma ietvaros pēc veiksmīga izmēģinājuma 2018. gadā gatavo LUCAS zālāju moduli. Komisija turklāt izmēģina inovatīvu shēmu, kurā, pētot medus bites, monitorē pesticīdu klātbūtni vidē²² (1.D darbība). Pēc izmēģinājuma pabeigšanas shēma tiks pilnībā īstenota 2022. gadā, un to atbalstīs Eiropas Parlamenta sagatavošanas darbība²³.

2020. gada oktobrī Komisija publicēja ES mēroga ekosistēmu novērtējuma rezultātus²⁴ (1.E darbība). Analīzē tika izmantoti pašlaik pieejamie dati un informācija par apputeksnētājiem un to dzīvotnēm, lai novērtētu dzīvnieku nodrošināto apputeksnēšanas pakalpojumu stāvokli ES. Rezultāti liecina, ka 50 % zemes, kurā audzē no apputeksnētājiem atkarīgus kultūraugus, saskaras ar apputeksnēšanas trūkumu. Viens no labākajiem veidiem, kā šo apputeksnēšanas trūkumu novērst, būtu ekosistēmu atjaunošana, ko atbalstītu lauksaimniecības rīcībpolitika.

Komisija turklāt izstrādāja apputeksnēšanas “uzskaiti”²⁵ (1.E darbība), kas rāda, ka apputeksnētājkuķaiņu ekonomiskā vērtība augkopībā ES ir aptuveni 3,7 miljardi EUR gadā²⁶.

¹⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/European+Red+List+of+Hoverflies>.

¹⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/European+Red+List+of+Moths>.

¹⁶ <https://www.eionet.europa.eu/etcs/etc-bd/products/etc-bd-reports/etc-bd-technical-paper-1-2020-report-for-a-list-of-annex-i-habitat-types-important-for-pollinators>.

¹⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats.

¹⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>.

¹⁹ https://tableau.discomap.eea.europa.eu/t/Natureonline/views/SONpollinators/Storypollinators?%3AisGuestRedirectFromVizportal=y&%3Adisplay_count=n&%3AshowAppBanner=false&%3Aorigin=viz_share_link&%3AshowVizHome=n&%3Aembed=y.

²⁰ *European Monitoring of Biodiversity in Agricultural Landscapes (EMBAL)* (“Eiropas biodaudzveidības monitorings lauksaimniecības ainavās (EMBAL)”), <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Data+and+information>.

²¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/lucas>.

²² Projekts *INSIGNIA*, <https://www.insignia-bee.eu>.

²³ Lai iegūtu vairāk informācijas par Eiropas Parlamenta sagatavošanas darbībām, apmeklējiet vietni [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/640130/EPRS_ATA\(2019\)640130_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/640130/EPRS_ATA(2019)640130_EN.pdf).

²⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120383>.

²⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC117072>.

²⁶ Eiropas Savienība, Eiropas Vides aģentūra (2021), *Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA)* (“Ekosistēmu un to pakalpojumu uzskaitē Eiropas Savienībā (INCA)”), *Eiropas Savienības Publikāciju birojs*, Luksemburga (sagatavošanā).

Uzskaiti var izmantot, lai novērtētu, kā apputeksnētāju populāciju iznīkšana ietekmē lauksaimniecības produkciju, kā arī lauksaimniecības produktu importu un eksportu²⁷.

2.2. 2. darbība: atbalstīt pētniecību un inovāciju

Komisija ir turpinājusi atbalstīt fundamentālos un lietišķos pētījumus par apputeksnētājiem ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammas ietvaros, lai novērstu nepilnības zināšanās un atbalstītu iedarbīgākas un uz rezultātu vērstas aizsardzības darbības²⁸ (2.A darbība).

Pēc iniciatīvas pieņemšanas Komisija “Apvārsnis 2020” darba programmā 2018.–2020. gadam iekļāva speciālu tematu “Apputeksnētāji”. Šā temata mērķis ir izstrādāt rīkus, vadlīnijas un metodes nolūkā efektīvāk mazināt savvaļas apputeksnētāju iznīkšanas cēloņus un sekas²⁹. Paredzams, ka šī pētniecība sāksies 2021. gada septembrī. *BiodivERSA*³⁰ satvarā ir veikti ar apputeksnētājiem saistīti projekti, kuru mērķis ir uzlabot izpratni par apputeksnētāju iznīkšanas dažādo virzītājfaktoru mijiedarbību³¹ un apputeksnētāju biodaudzveidības un apputeksnēšanas kā ekosistēmu pakalpojuma scenāriju modelēšanu³². Turklāt izcilība apputeksnētāju pētniecībā ir atbalstīta ar individuālām dotācijām un stipendijām Eiropas Pētniecības padomes³³ un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosaukto darbību³⁴ ietvaros. Minētās dotācijas un stipendijas ir piešķirtas izciliem pētniekiem, kuri pēta iedabisko ekoloģisko saikni starp apputeksnētājiem un augiem un šīs saiknes nozīmi ekosistēmas darbībā un pārtikas ražošanā³⁵.

Pētniecības laikā iegūtās zināšanas būs svarīgas lēmumu pieņemšanā. *EKLIPSE*³⁶ ietvaros projektā tika novērtētas pašreizējās zināšanas par to, kā pesticīdi un mēslošanas līdzekļi ietekmē apputeksnētāju aizsardzības pasākumus lauksaimniecības zemēs, lai sekmētu norādījumu par paraugpraksi izstrādi³⁷. Turklāt Eiropas inovācijas partnerība³⁸ lauksaimniecības jomā ir atbalstījusi augšupēju interaktīvu inovāciju apputeksnētājiem draudzīgā lauksaimniecības zemes apsaimniekošanā³⁹ (2.B darbība).

Komisijas mērķis ir stiprināt tās atbalstu pētījumiem par apputeksnētājiem nākamajā pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”. Tas ir atspoguļots programmas pirmajā stratēģiskajā plānā⁴⁰ un priekšlikumā “Apvārsnis Eiropa” pirmajai darba programmai (2021/2022)⁴¹

²⁷ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120571>.

²⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Research+and+innovation>.

²⁹ SC5-32-2020, <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/sc5-32-2020>.

³⁰ “Apvārsnis 2020” *ERA-NET COFUND* shēma Eiropas mēroga pētniecības veicināšanai attiecībā uz biodaudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem, <https://www.biodiversa.org>.

³¹ Projekts *VOODOO*, <https://www.biodiversa.org/1777/download>.

³² Projekts *OBServ*, <https://www.biodiversa.org/1635/download>.

³³ *DrivenByPollinators* <https://cordis.europa.eu/project/id/819374>.

³⁴ Piemēram, *DEF POLL* <https://cordis.europa.eu/project/id/798954>.

³⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Horizon+2020>.

³⁶ *EKLIPSE* ir mehānisms, kas palīdz pieņemt labākus lēmumus par vidi, balstoties uz labākajām pieejamajām zināšanām, <https://www.eclipse-mechanism.eu>.

³⁷ https://www.eclipse-mechanism.eu/pollinators_request.

³⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>.

³⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Bottom-up+innovation>.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/research/pdf/horizon-europe/ec_rtd_orientations-towards-the-strategic-planning.pdf.

⁴¹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/commissions-proposal-horizon-europe_en#the-commissions-proposal-for-horizon-europe.

(2.C darbība). Vairāku “Apvārsnis Eiropa” ierosināto tematu mērķis ir atbalstīt i) apputeksnētāju pētniecībai paredzētu rīku (piemēram, integratīvās taksonomijas rīku, ieskaitot DNS svītrkodēšanu un mašīnmācīšanos) izstrādi; ii) ekspertu spēju veidošanu un tīklošanos un iii) liela mēroga pāreju uz apputeksnētājiem draudzīgu kultūrainavu un lauksaimniecības ainavu apsaimniekošanu. Turklāt Eiropas partnerības bioloģiskajai daudzveidībai⁴² priekšlikuma projekta mērķis ir atbalstīt biodaudzveidības monitoringa shēmas. Šim atbalstam būs izšķiroša nozīme arī ES apputeksnētāju monitoringa shēmas īstenošanā.

2.3. 3. darbība: atvieglot dalīšanos zināšanās un piekļuvi datiem

Lai iegūtu reāli izmantojamas zināšanas, ir jāiegūst dati, par kuriem jau zināms, ka to trūkst, kā paredz 1. un 2. darbība. Tomēr tas nozīmē arī to, ka pilnvērtīgāk jāizmanto esošie dati un informācija.

2020. gada 20. maijā Komisija izveidoja ES Apputeksnētāju informācijas krātuvi⁴³, kurā sakopota informācija par apputeksnētājiem Eiropas Savienībā (3.A darbība). Šajā tiešsaistes platformā var viegli dalīties informācijā par apputeksnētāju iznīkšanu un to, kas ES tiek darīts, lai šo iznīkšanu novērstu, arī ar sadarbībā ieinteresēto personu iniciatīvām. Apputeksnētāju informācijas krātuve ir pieejama galvenajiem aktoriem, piemēram, publiskajām iestādēm, zinātniekiem, dabas aizsardzības sektoram, pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem, zemes apsaimniekotājiem (jo īpaši lauksaimniekiem un mežsaimniekiem), biškopjiem, sabiedrībai un uzņēmumiem. Minētie aktori krātuvē var i) dalīties paraugpraksē par centieniem aizsargāt un saglabāt savvaļas apputeksnētājus; ii) atrast norādījumus par savvaļas apputeksnētāju aizsardzības un saglabāšanas darbībām un iii) atrast partnerus minēto darbību veikšanai.

ES apputeksnētāju monitoringa shēma un citas *in situ* monitoringa iniciatīvas, kas izstrādātas saskaņā ar 1. darbību, sniegs ļoti vērtīgus datus apputeksnētāju populāciju stāvokļa un iznīkšanas virzītājfaktoru novērtēšanai. Komisija un Eiropas Vides aģentūra pašlaik pēta iespējas, kā shēmu ietvaros iegūto informāciju integrēt Eiropas Bioloģiskās daudzveidības informācijas sistēmā⁴⁴.

Lai apputeksnētāju aizsardzības darbības būtu rezultatīvas, ir it sevišķi svarīgi darīt pieejamus esošos datus par zemes izmantojumu. Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm, lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar KLP integrētajā administrācijas un kontroles sistēmā (IAKS)⁴⁵ pieejamo saderīgo, telpisko nepersondatu apmaiņu, kopīgošanu, piekļuvi tiem un to izmantošanu. IAKS satur potenciāli vērtīgu informāciju par apputeksnētājiem un apputeksnēšanas pakalpojumiem, piemēram, kultūraugu telpisko sadalījumu un izvietojumu, lauksaimniecības

---

⁴² *European Partnership under Horizon Europe, ‘Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth’* (Eiropas partnerība programmas “Apvārsnis Eiropa” ietvaros, “Biodaudzveidības glābšana ar mērķi aizsargāt dzīvību uz Zemes”),

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/funding/documents/european_partnership_for_rescuing_biodiversity_to_safeguard_life_on_earth.pdf.

⁴³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/EU+Pollinator+Information+Hive>.

⁴⁴ <https://biodiversity.europa.eu/>.

⁴⁵ IAKS ir administratīva sistēma, kuras mērķis ir izveidot un kontrolēt tiesības uz palīdzības vai atbalsta saņemšanu saskaņā ar KLP un kuru izveido un uztur katra dalībvalsts. Sīkāka informācija pieejama vietnē https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/financial-assurance/managing-payments_lv.

praksi vai KLP pasākumiem. Saskaņā ar *INSPIRE* direktīvu⁴⁶ norit centieni šos datus saskaņot un publicēt atkalizmantošanai (3.B darbība). 2019. gadā Komisija sāka izmēģinājumu ar mērķi pārbaudīt direktīvas noteikumus par datu kopīgošanu un izpētīt, kā direktīvu var izmantot, lai palīdzētu organizēt un īstenot datu kopīgošanu dažādās ES rīcībpolitikas jomās, arī IAKS.

2.4. 4. darbība: aizsargāt apdraudētas apputeksnētāju sugas un dzīvotnes

Apputeksnētāju iznīkšanas novēršana sākas ar visvairāk apdraudēto apputeksnētāju sugu un dzīvotņu aizsardzību, piemēram, tādu sugu un dzīvotņu aizsardzību, kas aizsargātas saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu vai iekļautas Eiropas Sarkanajā grāmatā. Lai uzlabotu šo sugu un dzīvotņu aizsardzības statusu, vajadzīgs prioritārs finansējums un rezultatīvi rīcības plāni.

Ar Rīcības plānu dabai, cilvēkam un ekonomikai⁴⁷ Komisija ir uzlabojusi Dzīvotņu direktīvas īstenošanu, vairāk pievēršoties vienam no galvenajiem apputeksnētāju apdraudējumiem — dzīvotņu izzušanai. Konkrētāk, Komisija izstrādājusi ES rīcības plānus attiecībā uz divu veidu dzīvotnēm, kas ir ļoti nozīmīgas apputeksnētājiem, — pusdabiskiem sausajiem zālājiem un Eiropas sausajiem virsājiem. Abu veidu dzīvotnes aizsargā Dzīvotņu direktīva (4.A darbība). 2020. gada jūlijā Komisija izsludināja konkursu par trīs rīcības plānu izstrādi ES visvairāk apdraudēto apputeksnētāju sugu aizsardzībai⁴⁸.

Kopš 2018. gada programmas *LIFE* atbalsts apputeksnētāju aizsardzībai ir būtiski pastiprināts. Vairākos pašreiz īstenotajos *LIFE* projektos apputeksnētāju aizsardzība ir izvirzīta par skaidru mērķi. Šie pašreiz īstenotie projekti ir vērsti uz dzīvotņu atjaunošanu, zināšanu uzlabošanu un izpratnes veicināšanu ar mērķi uzlabot apdraudēto tauriņu sugu aizsardzības statusu. Citos pašreiz īstenotajos projektos galvenā uzmanība tiek pievērsta tādas lauksaimniecības prakses veicināšanai, kas dod labumu apputeksnētājiem vai kukaiņiem kopumā⁴⁹.

Komisija ir turpinājusi aicināt pieteikt *LIFE* projektus par bezmugurkaulniekiem, arī apputeksnētājkukaiņiem. 2020. gada jūnijā Komisija organizēja tīmekļsemināru⁵⁰, lai apspriestu to, kā palielināt programmas *LIFE* atbalstu bezmugurkaulnieku aizsardzībai, ar nolūku veicināt vairāk pieteikumu šajā jomā nākotnē. Komisija arī iepazīstināja ar galīgo pētījumu attiecībā uz 20 *LIFE* projektiem par bezmugurkaulniekiem, kurā bija iekļauti ieteikumi nākotnes projektiem⁵¹.

ERP ziņojumā tika izteiktas bažas par *LIFE* projektu trūkumu attiecībā uz apputeksnētāju sugām, kuras neaizsargā ES tiesību akti Dzīvotņu direktīvas satvarā. *LIFE* daudzgadu darba programmā 2021.–2024. gadam Komisija ierosinās palielināt ES līdzfinansējuma likmi attiecībā uz sugām, kas saskaņā ar Eiropas Sarkanā grāmatu ir apdraudētas visvairāk. Tas palīdzēs veicināt projekta darbības, kas saistītas ar apputeksnētāju sugām, kuras nav aizsargātas ar likumu, bet kurām tik un tā ir augsts izmiršanas risks.

⁴⁶ Direktīva 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*), <https://inspire.ec.europa.eu>.

⁴⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan.

⁴⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Action+plans>.

⁴⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/LIFE+programme>.

⁵⁰ <https://ec.europa.eu/easme/en/webinar-life-stepping-save-bugs>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/life_and_invertebrates_summary_report-final-layout.pdf.

Rīcības plāniem, kas attiecas uz apputeksnētāju sugām un dzīvotnēm, ir vajadzīgas visaptverošas un plaši pieejamas zināšanas par aizsardzības pasākumiem un aizsardzības pārvaldību. Svarīga loma apputeksnētāju dzīvotņu izžušanas novēršanā ir *Natura 2000* tīklam. 2018. un 2019. gadā Komisija un dalībvalstis *Natura 2000* bioģeogrāfiskā procesa⁵² ietvaros atbalstīja dalīšanas zināšanās par pārvaldības pasākumiem un pieejām apputeksnētāju aizsardzībai^{53,54,55} (4.B darbība). 2019. gada novembrī Komisija organizēja speciālu darbsemināru, lai noteiktu labākos pārvaldības pasākumus un pieejas apputeksnētāju aizsardzībai *Natura 2000* teritorijās⁵⁶.

Svarīgs veids, kā apputeksnētāju aizsardzības mērķus labāk integrēt *Natura 2000* tīkla pārvaldībā, ir prioritāros pasākumus, kas attiecas uz svarīgām apputeksnētāju dzīvotnēm dalībvalstīs, iekļaut prioritārās rīcības satvaros (PRS)⁵⁷. ERP ziņojumā Komisijai tika ieteikts pārbaudīt, vai PRS ir iekļautas savvaļas apputeksnētāju aizsardzības prasības un novērtēt attiecīgos dalībvalstu ierosinātos pasākumus. Komisija i) aicināja dalībvalstis nodrošināt šādu prasību iekļaušanu PRS; ii) 2018. gadā sāka PRS novērtēt un sniedza komentārus, mudinot tajos iekļaut savvaļas apputeksnētāju aizsardzības prasības; iii) turpinās to darīt arī 2021. gadā attiecībā uz pārējiem PRS (4.C darbība).

Ja tiks pilnībā īstenoti dabas aizsardzības mērķi, kas noteikti ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, piemēram, juridiski aizsargājamās teritorijas paplašināt līdz 30 % zemes, šīs teritorijas reāli pārvaldīt un vismaz trešdaļu šo teritoriju stingri aizsargāt, apputeksnētāji no tā daudz iegūtu. Stingra aizsardzība jo īpaši dos labumu tādiem apputeksnētājiem kā ziedmušām, kas ir atkarīgas no seno mežu dzīvotnēm.

2.5. 5. darbība: uzlabot apputeksnētāju dzīvotnes lauksaimniecības zemēs un ap tām

2019. gadā Komisija sāka pētījumu, kura mērķis ir novērtēt 2014.–2020. gada KLP potenciālu savvaļas apputeksnētāju aizsardzībā. 2020. gada novembrī publicētajā ziņojumā⁵⁸ ir izskatīti KLP pasākumi, kas aizsardzību varētu sekmēt vai kavēt. Tas šo pasākumu īstenošanu ilustrē ar gadījumu analīzi sešās dalībvalstīs. Pētījumā ir norādītas arī galvenās gūtās atziņas. Pamatojoties uz šo pētījumu, Komisija izstrādāja vadošajām iestādēm, lauksaimniekiem un viņu padomniekiem paredzētas vadlīnijas, kā palielināt ar apputeksnētājiem saistīto KLP pasākumu iedarbīgumu⁵⁹ (5.A darbība).

2019. gadā Komisija sāka pētījumu ar mērķi plaši izvērtēt visās dalībvalstīs⁶⁰ veiktās ar apputeksnētājiem saistītās darbības, arī centienus lauksaimniecības platībās (5.B darbība).

---

⁵² Lai iegūtu vairāk informācijas par *Natura 2000* bioģeogrāfisko procesu, apmeklējiet vietni https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/seminars_en.htm.

⁵³ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/events/continental_annonian_steppic_and_black_se_a_regions_seminar_en.htm.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/events/atlantic_biogeographical_chalk_grasslands.htm.

⁵⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/events/eurasian_grassland_conference.htm.

⁵⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Natura+2000+workshop+Nov+2019>.

⁵⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm.

⁵⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Agriculture>.

⁵⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Farmers>.

⁶⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Actions+in+my+country>.

Novērtējums liecina, ka vairākas dalībvalstis KLP ietvaros izmanto mērķorientētus pasākumus apputeksnētāju aizsardzībai. Tomēr ir skaidrs, ka šādi centieni ir ievērojami jāpaplašina visā ES.

2020. gada februārī Komisija organizēja plašu ieinteresēto personu konferenci⁶¹, lai dalītos ar iepriekš minēto Komisijas pētījumu konstatējumiem un tos papildinātu, kā arī apspriestu, kā apputeksnētāju aizsardzības mērķus labāk integrēt KLP 2021.–2027. gada stratēģiskajos plānos (5.C darbība).

Komisijas priekšlikumā attiecībā uz turpmāko KLP⁶² ir iekļauti vairāki instrumenti un funkcijas, ko dalībvalstis var izmantot savos stratēģiskajos plānos, lai uzlabotu biodaudzveidību lauksaimniecības platībās. Cīņā pret apputeksnētāju sugu iznīkšanu izšķirīgi būs šādi trīs faktori: i) jaunā “zaļā arhitektūra”, kas balstīta uz stingrāku nosacījumu sistēmu (kondicionalitāti), ii) ekoshēmas un apņemšanās vidiskās pārvaldības jomā un iii) obligāti lielāks vidisko ieceru vēriens. Šie trīs faktori atbalstīs arī pārējos ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam mērķrādītājus, kas ir būtiski, lai sekmētu apputeksnētājiem draudzīgas lauksaimniecības ainavas:

- vismaz 10 % lauksaimniecības platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi;
- par 50 % samazināt ķīmisko pesticīdu izmantojumu un ar tiem saistīto risku;
- par 50 % samazināt bīstamāko pesticīdu izmantojumu;
- vismaz 25 % lauksaimniecības zemes apsaimniekot bioloģiskās lauksaimniecības ietvaros;
- ievērojami palielināt agroekoloģisku metožu izmantojumu.

Turklāt savos ieteikumos dalībvalstīm attiecībā uz to KLP stratēģiskajiem plāniem⁶³ Komisija pievēršas arī īpašajiem mērķiem aizsargāt biodaudzveidību, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas. Paredzams, ka ieteikumi attiecībā uz šiem mērķiem palīdzēs veicināt savvaļas apputeksnētāju aizsardzību lauksaimniecības zemēs.

ERP ziņojumā Komisijai tika ieteikts pārliecināties, ka dalībvalstis savos stratēģiskajos plānos, kad vien nepieciešams, iekļauj pārvaldības praksi, kam ir būtiska labvēlīga ietekme uz savvaļas apputeksnētājiem. Dalībvalstu ierosināto intervenču un pārvaldības prakšu izvēlei un plānošanai vajadzētu būt balstītai uz to vides situācijas analīzi. Balstoties uz šo analīzi, dalībvalstīm būtu jāapzina vajadzības (tai skaitā apputeksnētāju aizsardzība, ja tā konkrētajai teritorijai ir relevanta), kuras jāņem vērā stratēģiskajos plānos. Komisija novērtēs, vai ierosinātās intervences un pārvaldības prakses efektīvi palīdz sasniegt KLP īpašos mērķus un apmierināt dalībvalstu apzinātās konkrētās vajadzības.

Saskaņā ar 1. darbību Komisija ir turpinājusi darbu pie KLP savvaļas apputeksnētāju indikatora izstrādes ar mērķi to iekļaut snieguma un monitoringa satvarā, tiklīdz tas būs darbgatavs. Šā indikatora izstrādes pilnīga pabeigšana ir atkarīga no ES apputeksnētāju monitoringa shēmas ieviešanas dalībvalstīs.

⁶¹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Stakeholder+conference+Feb+2020>.

⁶² https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_lv.

⁶³ COM(2020) 846 final.

2.6. 6. darbība: uzlabot apputeksnētāju dzīvotnes pilsētu teritorijā un plašākā ainavā

2019. gadā Komisija apkopoja paraugprakses un izstrādāja vadlīnijas par apputeksnētājiem draudzīgām pilsētām (6.A darbība). Vadlīnijās⁶⁴, kas publicētas 2020. gada janvārī, pilsētu rīcībpolitikas veidotājiem, lēmumu pieņēmējiem, telpiskajiem plānotājiem, projektu izstrādātājiem un zemes izmantojuma pārvaldniekiem ir sniegti labi piemēri un ieteikumi, kā veidot apputeksnētājiem labvēlīgu pilsētvidi.

2020. gada oktobrī Komisija ES pilsētprogrammas⁶⁵ ietvaros izstrādāja īpašu rīcības plānu attiecībā uz ilgtspējīgu zemes izmantošanu un dabā balstītiem risinājumiem⁶⁶. Saskaņā ar šo plānu veiktās darbības zaļās infrastruktūras un biodaudzveidības jomā sekmēs apputeksnētājiem draudzīgu pilsētvidi. Ar apputeksnētājiem saistītās darbības tiks vēl vairāk veicinātas ar jaunās Biodaudzveidības stratēģijas iniciatīvu “Zaļo pilsētu vienošanās”⁶⁷ un pilsētu zaļināšanas plāniem⁶⁸.

Komisija arī integrēja ar apputeksnētājiem saistītus kritērijus pieteikuma veidlapās un norādījumos gan Eiropas Zaļās galvaspilsētas⁶⁹ goda nosaukuma, gan balvas “Eiropas zaļā lapa”⁷⁰ piešķiršanai attiecībā uz rādītāju “Daba un biodaudzveidība” (6.A darbība).

Turklāt, lai veicinātu iedarbīgākas ar apputeksnētājiem saistītās darbības, Komisija ir izstrādājusi pieeju, kā kartēt pilsētu teritoriju piemērotību apputeksnētāju atbalstam⁷¹. Vairākas pilsētas ir šo pieeju izmantojušas, lai saprastu, kā pilsētu zaļās zonas var pārvaldīt, lai palielinātu apputeksnētāju populācijas. Komisija šo rīku plaši popularizēs pilsētu iestādēs.

Saskaņā ar prioritātēm, kas iekļautas valstu un reģionālajās darbības programmās, apputeksnētāju aizsardzības darbībām pilsētu teritorijās vai plašākā ainavā var izmantot ES kohēzijas politikas finansējumu⁷². Partnerībā ar Eiropas Reģionu komiteju Komisija 2020. gada februārī organizēja ieinteresēto personu konferenci⁷³. Konferencas mērķis bija palielināt izpratni par šīm iespējām i) vadošo iestāžu; ii) reģionālo un vietējo iestāžu un iii) ieinteresēto personu vidū (6.B darbība). Konferencē tika izcelti vairāki projekti apputeksnētāju aizsardzībai ES, kuri galvenokārt tika finansēti Eiropas teritoriālās sadarbības (*Interreg*) programmu⁷⁴ ietvaros. Ar apputeksnētājiem saistītie projekti ir atbalstīti arī citu Eiropas Reģionālās attīstības fonda, kā arī Kohēzijas fonda un Eiropas Sociālā fonda programmu ietvaros.⁷⁵

⁶⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>.

⁶⁵ Pilsētprogramma ir pilsētu, dalībvalstu, Eiropas Komisijas un ieinteresēto personu, piemēram, nevalstisko organizāciju vai uzņēmumu, partnerība.

⁶⁶ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/sul-nbs_finalactionplan_2018.pdf.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/environment/topics/urban-environment/green-city-accord_en.

⁶⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380>.

⁶⁹ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital>.

⁷⁰ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/europeangreenleaf>.

⁷¹ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC115375>.

⁷² https://ec.europa.eu/regional_policy/lv/funding.

⁷³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Stakeholder+conference+Feb+2020>.

⁷⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/european-territorial/.

⁷⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Regions>.

Komisija ir sekmējusi ainavas līmeņa darbības, ar kurām saglabā, savieno un atjauno apputeksnētāju dzīvotnes, ar saviem norādījumiem par ES līmeņa zaļo infrastruktūru⁷⁶ un ekosistēmu un to pakalpojumu ņemšanu vērā lēmumu pieņemšanā⁷⁷ (6.C darbība).

2.7. 7. darbība: samazināt pesticīdu izmantošanas ietekmi uz apputeksnētājiem

2018. gadā Komisija ar dalībvalstīm apsprieda iespēju konkrētus ar apputeksnētājiem saistītus mērķrādītājus un pasākumus iekļaut dalībvalstu pārskatītajos nacionālajos rīcības plānos (NRP) saskaņā ar Direktīvu par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu⁷⁸ (7.A darbība). Otrajā Komisijas progresa ziņojumā⁷⁹ par direktīvas īstenošanu apputeksnētājiem netika pievērsta īpaša uzmanība. Tomēr Komisija pieprasīja pētījumu, kurā novērtētu, kādā līmenī apputeksnētāju aizsardzības mērķrādītāji un/vai pasākumi ir integrēti NRP. Galīgais ziņojums par šo pētījumu tika publicēts 2020. gada novembrī, un tas parādīja, ka integrācijas līmenis ir zems. Dalībvalstīm jāpieliek lielākas pūles, lai NRP pastiprinātu noteikumus par apputeksnētājkukaiņiem.

Ar ES Biodaudzveidības stratēģiju un stratēģiju “No lauka līdz galdam” Komisija apņēmas rīkoties, lai līdz 2030. gadam par 50 % samazinātu ķīmisko pesticīdu vispārējo izmantojumu un ar tiem saistīto risku un par 50 % samazinātu bīstamāko pesticīdu izmantojumu. Šajā nolūkā Komisija pārskatīja Direktīvu par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, pastiprinot tās noteikumus par integrēto augu aizsardzību (IAA), kā arī veicinās drošu alternatīvu plašāku izmantošanu ražas aizsardzībai no kaitēkļiem un slimībām, jo īpaši ar KLP stratēģiskajiem plāniem. Šie pasākumi dos labumu biodaudzveidībai kopumā un jo īpaši apputeksnētājkukaiņiem.

Komisija ir strādājusi pie tā, lai nodrošinātu, ka augu aizsardzības līdzekļu atļaujā tiek ņemta vērā arī apputeksnētāju aizsardzība, kā prasa ES tiesību akti par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū⁸⁰. Komisija ir strādājusi ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka tās apstiprina un īsteno Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) 2013. gadā pieņemtās vadlīnijas par tā iespējamā riska novērtējumu, ko augu aizsardzības līdzekļi rada bitēm (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. un bitēm vientuļniecēm)⁸¹ (7.B darbība). Tomēr kopš 2013. gada lielākā daļa dalībvalstu ir pastāvīgi iebildušas pret to EFSA vadlīniju daļu apstiprināšanu, kas saistītas ar hronisku toksiskumu bitēm. Tāpēc Komisija 2018. gada beigās kā pirmās ierosināja īstenot vadlīniju daļas, kurām bija pietiekams atbalsts (t. i., tās daļas, kas saistītas ar akūtajiem riskiem medus bitēm).

2019. gada jūlijā kvalificēts dalībvalstu vairākums piekrita projektam Komisijas regulai attiecībā uz vienotajiem principiem augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanai un atļauju piešķiršanai. Šī vienoto principu grozīšana bija vajadzīga, lai īstenotu vadlīniju daļas par akūtu toksiskumu medus bitēm. Tomēr 2019. gada oktobrī Eiropas Parlaments pret šo regulas projektu iebilda⁸² un aicināja Komisiju iesniegt jaunu regulas projektu, kas aptvertu arī hronisku toksiskumu medus bitēm un toksiskumu to kāpuriem, kā arī akūtu toksiskumu kamenēm. Tāpēc Komisija vadlīniju daļēju īstenošanu turpināt nevarēja.

⁷⁶ SWD(2019) 193 final.

⁷⁷ SWD(2019) 305 final.

⁷⁸ Direktīva 2009/128/EK.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sud_report-act_2020_lv.pdf.

⁸⁰ Regula (EK) Nr. 1107/2009.

⁸¹ <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>.

⁸² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2019-0149_LV.html.

2019. gada martā Komisija pilnvaroja *EFSA*⁸³ vadlīnijas izskatīt, ņemot vērā jaunās zinātnes atziņas, kas gūtas kopš 2013. gada. Komisija vēlējās sagatavot norādījumus ar jaunākajām metodēm riska novērtējumu veikšanai gan attiecībā uz apsaimniekotām, gan savvaļas bitēm. Izskatīšana turpinās⁸⁴, un to paredzēts pabeigt 2021. gadā. Pēc tam Komisija centīsies saņemt pabeigtā norādījumu dokumenta apstiprinājumu⁸⁵.

ERP ziņojumā Komisija tika aicināta i) aizsardzības pasākumus, kas saistīti ar riska novērtēšanu, paplašināt, tos attiecinot uz reprezentatīvu savvaļas apputeksnētāju sugu klāstu; ii) kopā ar dalībvalstīm sagatavot darba plānu testēšanas metožu izstrādei šajā sakarā un iii) noteikt konkrētus savvaļas apputeksnētāju aizsardzības mērķus. Komisija minētos ieteikumus īsteno, pastiprinot augu aizsardzības līdzekļu vidiskā riska novērtējumu saskaņā ar iepriekšējā rindkopā norādīto un savu apņemšanos to darīt ES stratēģijas “No lauka līdz galdam” ietvaros.

Lielu uzmanību pēdējos gados izpelnījusies tādu augu aizsardzības līdzekļu lietošana, ierobežojumi un aizliegumi, kuru darbīgā viela ir neonikotinoīdi, jo tie ir ļoti toksiski bitēm⁸⁶. 2018. gada 29. maijā Komisija pieņēma īstenošanas regulas, ar ko tādu neonikotinoīdu kā imidakloprīds⁸⁷, klotianidīns⁸⁸ un tiametoksāms⁸⁹ apstiprināšanas nosacījumus groza tā, lai minētās trīs vielas vispār aizliegtu izmantot ārpus telpām (7.C darbība). Ņemot vērā šos ierobežojumus, personas, kas iesniegušas pieteikumus klotianidīna, tiametoksāma un imidakloprīda apstiprinājuma atjaunošanai, savus pieteikumus atsauca. Līdz ar to šo vielu apstiprinājuma termiņš beidzās attiecīgi 2019. gada 31. janvārī, 2019. gada 30. aprīlī un 2020. gada 1. decembrī.

ERP ziņojumā un Eiropas Parlamenta 2019. gada 18. decembra rezolūcijā⁹⁰ Komisija tika aicināta nodrošināt, ka ārkārtas atļaujas attiecībā uz neonikotinoīdu lietošanu tiek pienācīgi pamatotas. Regula (EK) Nr. 1107/2009 ļauj dalībvalstīm piešķirt ārkārtas atļaujas attiecībā uz to teritorijā neatļautiem augu aizsardzības līdzekļiem uz ierobežotu laiku un ierobežotai un kontrolētai lietošanai, ja apdraudējumu nevar novērst ar citiem pieņemamiem līdzekļiem. Pēc aizlieguma trīs neonikotinoīdus lietot ārpus telpām un to apstiprinājumu termiņa beigām vairākas dalībvalstis ir atkārtoti piešķirušas ārkārtas atļaujas to lietošanai.

Komisija 2018. gadā pilnvaroja *EFSA* pārbaudīt, vai ārkārtas atļaujas, kas atkārtoti piešķirtas attiecībā uz noteiktiem kultūraugiem, ir pamatotas, un rīkojās, lai 2020. gadā novērstu nepamatotu ārkārtas atļauju piešķiršanu (Rumānijā⁹¹ un Lietuvā⁹²). 2020. gada oktobrī Komisija

⁸³ Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde.

⁸⁴ https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/event/Bee_Guidance_review.pdf.

⁸⁵ Šajā sakarā Komisija ņems vērā Eiropas Revīzijas palātas ieteikumus (Īpašais ziņojums 15/2020), <https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=54200>.

⁸⁶ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances/approval_renewal/neonicotinoids_en.

⁸⁷ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/783 (2018. gada 29. maijs), ar ko attiecībā uz darbīgās vielas imidakloprīda apstiprināšanas nosacījumiem groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 540/2011 (OV L 132, 30.5.2018., 31. lpp.).

⁸⁸ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/784 (2018. gada 29. maijs), ar ko attiecībā uz darbīgās vielas klotianidīna apstiprināšanas nosacījumiem groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 540/2011 (OV L 132, 30.5.2018., 35. lpp.).

⁸⁹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/785 (2018. gada 29. maijs), ar ko attiecībā uz darbīgās vielas tiametoksāma apstiprināšanas nosacījumiem groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 540/2011 (OV L 132, 30.5.2018., 40. lpp.).

⁹⁰ 2019/2803(RSP), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0104_LV.html.

⁹¹ OV L 33, 5.2.2020., 16. lpp.

⁹² OV L 33, 5.2.2020., 19. lpp.

piešķirā *EFSA* otro pilnvarojumu līdz 2021. gada septembrim novērtēt, vai konkrētas ārkārtas atļaujas minēto vielu izmantošanai cukurbietēm atbilst regulā izklāstītajiem nosacījumiem. Pamatojoties uz šā pilnvarojuma rezultātu, Komisija var veikt tālākus pasākumus. Lai vēl vairāk uzlabotu pārredzamību, dalībvalstu paziņojumi par ārkārtas atļaujām tiek publicēti ES pesticīdu datubāzē⁹³.

2.8. 8. darbība: samazināt invazīvu svešzemju sugu (ISS) ietekmi uz apputeksnētājiem

2020. gada janvārī Komisija publicēja norādījumus par ISS pārvaldību savvaļas apputeksnētāju aizsardzībai⁹⁴ (8.A darbība). Norādījumi galvenokārt ir adresēti i) struktūrām, kas atbild par ISS pārvaldību vai ir iesaistītas relevantu rīcībpolitiku izstrādē; ii) Eiropas iedzīvotājiem, kuri cenšas monitorēt un/vai nepieļaut šādu sugu introdukciju un izplatību. Norādījumi aptver relevantākos pasākumus, kuru mērķis ir atklāt, kontrolēt un izskaust dažas ISS, kas visvairāk kaitē vietējiem savvaļas apputeksnētājiem Eiropā. Šīs savvaļas apputeksnētājiem kaitīgās ISS ir, piemēram, griezējbite *Megachile sculpturalis*, Āzijas sirsenis vai augi, piemēram, Pontijas rododendrs un zeltgalvītes. Saskaņā ar Regulu par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību⁹⁵ Āzijas sirsenis ir iekļauts sarakstā kā ISS, kas rada bažas Savienībai. 2019. gadā Komisija izstrādāja vadlīnijas par ISS, kuras ir vietējas daļā ES; vadlīniju mērķis bija veicināt izpratni par iespējamo negatīvo ietekmi, kāda šādām sugām varētu būt ārpus to dabiskās izplatības areāla. Šīs vadlīnijas cita starpā attiecas uz apsaimniekotām medus bitēm un kameņu pasugām⁹⁶.

Programma *LIFE* ir atbalstījusi projektus, kas saistīti ar dzīvotņu atjaunošanu pēc ISS izplatīšanās. Vairāku projektu mērķis bija veidot izpratni vai apsekot un kontrolēt tādas ISS kā Pontijas rododendru, pampuzāli un puķu sprigani, kas negatīvi ietekmē vietējo floru, no kuras ir atkarīgi apputeksnētāji⁹⁷.

ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam paustā apņemšanās par 50 % samazināt ISS apdraudēto Sarkanās grāmatas sugu skaitu arī palīdzēs vēl vairāk mazināt negatīvo ietekmi uz apputeksnētājiem.

Norādījumu dokumentu kopumā par apputeksnētāju aizsardzību Komisija iekļāva stingrus ieteikumus izmantot vietējās augu un apputeksnētāju sugas un strikti izvairīties no svešzemju sugām un ISS. Šo vadlīniju mērķauditorija bija sabiedrība, vietējās varas iestādes un dažādas uzņēmējdarbības nozares, tostarp lauksaimniecības, mežsaimniecības, ainavu arhitektūras un būvniecības nozare⁹⁸ (8.B darbība).

2.9. 9. darbība: mudināt uzņēmējdarbības sektoru un iedzīvotājus rīkoties

2018. gada augustā Komisija, izmantojot ES platformu *Business@Biodiversity*⁹⁹, veica sākotnēju pārbaudi attiecībā uz uzņēmēju pasākumiem apputeksnētāju aizsardzībā. Pēc tam Komisija

⁹³ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/ppp/pppeas/screen/home>.

⁹⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/IAS+Managers>.

⁹⁵ Regula (ES) Nr. 1143/2014.

⁹⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/IAS+Managers>.

⁹⁷ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/LIFE+programme>.

⁹⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Get+involved>.

⁹⁹ https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/news/news-84_en.htm.

slēdza līgumu par īpašu norādījumu dokumentu¹⁰⁰ izstrādi šādām 11 uzņēmējdarbības nozarēm: lauksaimniecība; lauksaimniecības pārtika un dzērieni; mežsaimniecība; dārzkopība; biškopība; mazumtirdzniecība; ainavu arhitektūra; būvniecība; kalnrūpniecība; enerģētika; tūrisms (9.A darbība). Šajos norādījumu dokumentos tika sīkāk izskatīta laba uzņēmējdarbības prakse. Komisija turpina šos norādījumu dokumentus popularizēt un uzņēmumus mudina īstenot uz rezultātu vērstas darbības apputeksnētāju aizsardzībai. Turklāt Komisija uzņēmumus aizvien mudina novērtēt un lēmumu pieņemšanā integrēt to ietekmi uz biodaudzveidību un atkarību no tās¹⁰¹, arī ar *LIFE* projektiem, kas atbalsta apputeksnētājiem draudzīgu oglekļa saistīgu lauksaimniecību.

Komisija arī ar publisku kampaņu¹⁰², komunikācijas pasākumu, izglītojošu materiālu¹⁰³ un norādījumu¹⁰⁴ starpniecību sabiedrību pastāvīgi mudina rīkoties tā, lai aizsargātu apputeksnētājus (9.C darbība). Izšķirīga nozīme šai vajadzībai ir Komisijas izveidotā tiešsaistes Apputeksnētāju informācijas krātuve¹⁰⁵. Apputeksnētāju informācijas krātuve, kas izveidota saskaņā ar 3.A darbību, veicina piekļuvi informācijai un iesaista sabiedrību un citas ieinteresētās personas. Pieejai, kas paredz komunikāciju ar sabiedrību, mērķis ir uzsvērt apputeksnētāju daudzveidību un to nozīmi cilvēcei, mudinot visus rīkoties, lai tos aizsargātu. Eiropas iedzīvotāju vidū apputeksnētāji ir viens no populārākajiem ar dabu saistītajiem tematiem, un par tiem runāt ir ļoti viegli. Šā iemesla dēļ Komisija izmanto apputeksnētājus kā līdzekli ziņošanai par ES rīcību attiecībā uz plašākiem biodaudzveidības un vides jautājumiem saskaņā ar Eiropas zaļo kursu.

Komisija atbalsta sabiedrības nozīmi zināšanu radīšanā rīcībpolitiskai darbībai. 2020. gada jūlijā tā publicēja ziņojumu par paraugpraksi amatierzinātnē attiecībā uz vides monitoringu¹⁰⁶, kas ietver amatierzinātni apputeksnētāju jomā (tauriņu monitoringa). Īstenojot Eiropas Parlamenta izmēģinājuma projektu *ABLE*¹⁰⁷, Komisija sekmēja Eiropas tauriņu monitoringa shēmas īstenošanas sākšanu 10 dalībvalstīs. Amatierzinātne turklāt būs neatņemama sastāvdaļa topošajā ES apputeksnētāju monitoringa shēmā un saskaņā ar 1. darbību izstrādātajā vides monitoringa shēmā, kurā pesticīdu izmantojums tiek pētīts, izmantojot medus bites. Ar projekta *STING*¹⁰⁸ starpniecību Komisija 2021. gadā paplašinās sabiedrības līdzdalību ar apputeksnētājiem saistītajās darbībās, jo īpaši pārtikas nodrošinājuma kontekstā.

Eiropas Solidaritātes korpuss (9.C darbība) atbalsta projektus, kuros iesaistīti jaunieši dažādās ar solidaritāti saistītās jomās, arī vides un dabas aizsardzības jomā. Vairāki pašreiz īstenotie projekti attiecas uz apputeksnētājiem. Dažos, piemēram, savvaļas bišu apputeksnētāju aizsardzības projektā (*Wild Bee Pollination Conservation*) vai Solidaritātes projektā attiecībā uz bitēm (*Solidarity Bees*), galvenā uzmanība tiek pievērsta informētības un izpratnes veicināšanas

---

¹⁰⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Businesses>.

¹⁰¹ <https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business>.

¹⁰² <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=23462237>.

¹⁰³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Educational+materials>.

¹⁰⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Citizens>.

¹⁰⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/EU+Pollinator+Information+Hive>.

¹⁰⁶ SWD(2020) 149 final.

¹⁰⁷ <https://butterfly-monitoring.net/able>.

¹⁰⁸ *STING* (*Science and Technology for Pollinating Insects* (Zinātne un tehnoloģija apputeksnētājkukaiņu jomā)) ir projekts, ko īsteno Komisijas Kopīgais pētniecības centrs, https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/adopted_jrc_2019-20_wp_europa_v2.pdf.

pasākumiem. Vēl viens piemērs: ekosistēmu atbalsta projekts (*Ecosystem support*) palīdz radīt savvaļas apputeksnētājiem un citiem kukaiņiem labvēlīgas dzīvotnes¹⁰⁹.

Programma *Erasmus+* ir finansējusi projektus, kuru mērķis ir veicināt skolēnu informētību, nodrošinot tiem iespēju uzzināt vairāk par apputeksnētājiem. To ietvaros skolēni ir tikuši iesaistīti tādos pasākumos kā apputeksnētāju monitorings klātienē, kas jauniešiem paver iespēju uzzināt, kādas dzīvotnes vajadzīgas apputeksnētājiem un ar kādiem apdraudējumiem tie saskaras¹¹⁰.

Komisija palīdz iedzīvotājiem pieņemt lēmumu kā patērētājiem. Patērētāju izvēle var būtiski ietekmēt savvaļas apputeksnētājus. ES ekomarķējums¹¹¹ ir viens no rīkiem, kas var mazināt negatīvo ietekmi, kuru rada patērētāju izvēle, piemēram, attiecībā uz apputeksnētājus ietekmējošiem dārzkopības produktiem (9.B darbība). Komisija pašlaik tiecas maksimalizēt pašreizējā ekomarķējuma produktu portfeļa panākumus, nevis izstrādāt jaunus ES ekomarķējuma kritērijus. Tā tikko ir sākusi pārskatīt ES ekomarķējuma kritērijus attiecībā uz augu augšanas substrātiem, augsnes ielabotājiem un mulču un nodrošinās, lai pārskatītie kritēriji būtu vērsti uz apputeksnētāju aizsardzības vajadzību. Kritēriji varētu ietvert, piemēram, aizsardzības pasākumus, kas nodrošina, ka podaugiem paredzēta augsne un dārzkopības produkti netiek iegūti no apputeksnētāju dzīvotnēm vai ka minerālu ieguve neizraisa apputeksnētāju dzīvotņu degradāciju. Pārtikas nozarē *LIFE* pārtikas un bioloģiskās daudzveidības projektā tika pētīta kukaiņu aizsardzība pārtikas standartos un etiķetēs, kā arī sagatavots ceļvedis kvalitātes vadītājiem, produktu vadītājiem un iepirkumu vadītājiem¹¹².

2.10. 10. darbība: veicināt apputeksnētāju stratēģijas un sadarbību visos līmeņos

Komisija mudina valsts, reģionālās un vietējās iestādes izstrādāt apputeksnētāju stratēģijas. Lai šo procesu atvieglotu, Komisija šādām stratēģijām ir izstrādājusi veidnes¹¹³, kuras var pielāgot īpašām teritoriālajām vajadzībām (10.A darbība).

Papildus *ad hoc* pasākumiem un darbsemināriem Komisija Eiropas inovāciju partnerības lauksaimniecības jomā¹¹⁴, *Interreg* programmu¹¹⁵ un ES pilsētprogrammas¹¹⁶ ietvaros ir veicinājusi ieinteresēto personu sadarbību apputeksnētāju aizsardzībā (10.B darbība). *Interreg* programmas bija īpaši noderīgas sadarbības veicināšanā, dažādu dalībvalstu valsts, reģionālajiem un vietējiem dalībniekiem veicot kopīgas darbības un daloties rīcībpolitiskajā pieredzē. Komisija arī turpināja veicināt sakarus starp valstu, vietējām un reģionālajām valdībām un tām ekvivalentām struktūrām citviet ES. Izmantojot Eiropas inovācijas partnerību lauksaimniecības jomā, tika izveidotas vietējas operacionālās grupas^{117,118} inovatīvai, apputeksnētājiem draudzīgai saimniecību pārvaldībai.

¹⁰⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Education+and+youth>.

¹¹⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Education+and+youth>.

¹¹¹ <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>.

¹¹² <https://www.business-biodiversity.eu/en/publications/easy-guide--insect-protection>.

¹¹³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Public+authorities>.

¹¹⁴ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>.

¹¹⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Regions>.

¹¹⁶ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/sul-nbs_finalactionplan_2018.pdf.

¹¹⁷ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/find-connect/projects/protecting-farmland-pollinators>.

¹¹⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/find-connect/projects/pasture-pollinators>.

Saskaņā ar ES vides partnerības programmu sakarā ar pievienošanu¹¹⁹ 2020. gada oktobrī dalībniekiem no Albānijas, Bosnijas un Hercegovinas, Melnkalnes, Serbijas, Ziemeļmaķedonijas, Kosovas un Turcijas tika organizēts tiešsaistes reģionālais darbseminārs¹²⁰ par ISS un ES Apputeksnētāju iniciatīvu (10.C darbība). Darbseminārs tika atbalstīts ar pirmspievienošanās instrumentu, un viens no tā mērķiem bija veicināt dalīšanos pieredzē par stratēģisko mērķu noteikšanu un tādu darbību īstenošanu, kuru mērķis ir novērst apputeksnētāju iznīkšanu ES un dot ieguldījumu globālajos saglabāšanas centienos.

Darbā ārpus ES Komisija ir iekļāvusi arī īpašu atbalstu mērķiem, kas noteikti gan ES Apputeksnētāju iniciatīvā, gan 2018.–2030. gada rīcības plānā attiecībā uz otro starptautisko apputeksnētāju iniciatīvu (10.C darbība). Komisija ir sniegusi atbalstu, piemēram, 2019. gada ES un *FAO* projektam, kas veicinājis daudzpusēju nolīgumu īstenošanu Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīs¹²¹. Šā projekta mērķis ir veicināt ekosistēmisku lauksaimniecības praksi, tostarp savvaļas apputeksnētāju dabisko dzīvotņu saglabāšanu un pesticīdu radīto risku mazināšanu. Par pesticīdiem atbildīgajām regulatīvajām iestādēm tiks organizēts globāls seminārs par pesticīdu regulējuma pastingrināšanu un izpildes panākšanu apputeksnētāju aizsardzības nolūkā, lai tās varētu veidot savas spējas izstrādāt un ieviest pesticīdu regulējumu, kas aizsargā apputeksnētājus¹²².

2018. gada novembrī Biodaudzveidības konvencijas Pušu konferences 14. sanāksmē ES pievienojās “apputeksnētājiem veltītajai sabiedroto koalīcijai”¹²³ (10.D darbība). Kopš tā laika Komisija ir atbalstījusi koalīcijas mērķus, daloties ar citām valstīm zināšanās un pieredzē par ES darbību īstenošanu attiecībā uz apputeksnētājiem.

Gatavojoties globālajam biodaudzveidības satvaram laikam pēc 2020. gada un to īstenojot¹²⁴, ES savus starptautiskos partnerus mobilizē labākai apputeksnētāju aizsardzībai un to sniegto ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanai.

3. SECINĀJUMS

Kā rāda šī izskatīšana, iniciatīvas darbību īstenošanā ir panākts ievērojams progress. Iniciatīva ir nodrošinājusi visaptverošu satvaru ar apputeksnētājiem saistītām ES darbībām nozariskajās rīcībpolitikās. Ir veiksmīgi sāktas darbības galveno rīcībpolitikas instrumentu izstrādei, un šajā sakarā ir panākts ievērojams progress. Minētie rīcībpolitikas instrumenti ietver apputeksnētāju sugu un to iznīkšanas virzītājfaktoru monitoringa shēmas. Iniciatīva būtu jāatbalsta arī ar apputeksnētāju informācijas sistēmu un pielāgotām pētniecības iniciatīvām.

Kopumā iniciatīva joprojām ir derīgs rīcībpolitikas instruments, kas ES, dalībvalstīm un ieinteresētajām personām ļauj cīnīties pret apputeksnētāju iznīkšanu. Tomēr joprojām pastāv būtiskas problēmas cīņā pret iznīkšanas virzītājfaktoriem. Centieni būs jāpastiprina, it sevišķi — centieni novērst dzīvotņu izzušanu lauksaimniecības ainavās un pesticīdu ietekmi. Citi uzdevumi, ar ko vēl jātiek galā, ir, piemēram, novērst apputeksnētāju apdraudējumus, uz kuriem

¹¹⁹ <https://eppanetwork.eu/project>.

¹²⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/International+action>.

¹²¹ https://ec.europa.eu/international-partnerships/news/eu-provides-extra-eu9-million-support-faos-work-promoting-nature-friendly-agricultural_en.

¹²² <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/International+action>.

¹²³ <https://promotepollinators.org/about/history>.

¹²⁴ <https://www.cbd.int/conferences/post2020>.

iniciatīva tieši neattiecas, piemēram, apdraudējumus, ko rada klimata pārmaiņas un vides piesārņotāji, kas nav pesticīdi.

Progresu virzībā uz iniciatīvas ilgtermiņa mērķu sasniegšanu būtiski stiprinās ES Biodaudzveidības stratēģija, ES stratēģija “No lauka līdz galdam” un ES nulles piesārņojuma rīcības plāns, it sevišķi ar apņemšanos paplašināt aizsargājamās teritorijas un atjaunot ekosistēmas. Turklāt ļoti svarīgi ir popularizēt tādas agroekoloģiskas pieejas kā bioloģiskā lauksaimniecība, lauksaimniecības zemēs atjaunot daudzveidības ziņā augstvērtīgus ainavas elementus un mazināt pesticīdu un citu apputeksnētājiem kaitīgu vides piesārņotāju ietekmi.

Nākamajā iniciatīvas īstenošanas posmā Komisija cieši sadarbosies ar dalībvalstīm. Tāpēc Komisija atzinīgi vērtē Padomes secinājumus¹²⁵ par ERP ziņojumu, jo īpaši par vajadzību nodrošināt resursu pienācīgu izmantošanu, izveidot ES mēroga apputeksnētāju pārvaldības un monitoringa satvaru un apputeksnētāju vajadzības labāk integrēt KLP un tiesību aktos par pesticīdiem.

2021. gada otrajā pusē Komisija sāks apspriešanos, lai apkopotu ieinteresēto personu un visas sabiedrības viedokļus un izsmeļošākus pierādījumus, ieskatus un pieredzi, kas saistīta ar pašreizējā satvara īstenošanu. Šie ierosinājumi būs svarīga norāde, kā satvaru uzlabot un apzināt, kādi vēl pasākumi vajadzīgi pilnīgai iniciatīvas ilgtermiņa mērķu realizēšanai.

Pēc tam Komisija iniciatīvu pārskatīs, ņemot vērā līdz šim saņemtās atsauksmes no citām iestādēm un ieinteresētajām personām, kā arī apspriešanu rezultātus.

---

¹²⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14168-2020-INIT/lv/pdf>.